

Elsevier: Ga voor gratis informatie naar Wikipedia

Europese actie tegen macht wetenschappelijke uitgevers

Europese wetenschapsorganisaties zoals NWO in Nederland, gaan verplichten dat door hen betaald onderzoek gepubliceerd wordt in gratis toegankelijke tijdschriften. Ze hopen zo de macht van grote wetenschappelijke uitgevers te breken. Elsevier reageert luchthartig.

Met ingang van 2020 moeten publiek gefinancierde wetenschappelijke publicaties voor iedereen gratis toegankelijk zijn. Dat hebben invloedrijke wetenschapsorganisaties uit elf Europese landen, waaronder NWO in Nederland besloten. De actie kwam tot stand na een initiatief van de Europese Commissie. De organisaties willen dat wetenschappelijke studies die zij steun geven 'volledig en onmiddellijk' beschikbaar komen. Het plan werd begin september bekend gemaakt. De instellingen hopen zo de macht van grote wetenschappelijke uitgevers te breken. Deze concerns, waaronder Elsevier, Springer Nature en Wiley-Blackwell, hebben vrijwel de hele markt voor wetenschappelijke publicaties in handen. Bibliotheken moeten fors betalen voor abonnementen op hun tijdschriften, ook als het gaat om publicatie van publiek gefinancierd onderzoek.

Betaalmuur

Behalve NWO doen ook het Franse agentschap ANR en de Britse UKRI mee. Andere organisaties komen uit Noorwegen, Zweden, Italië, Oostenrijk en Ierland. Samen steunen zij met tientallen miljarden euro's wetenschappelijk onderzoek in

Europa. Het budget van NWO bijvoorbeeld is bijna één miljard euro. Overheden proberen heel lang vrije toegang van wetenschappelijke publicaties mogelijk te maken. In 2016 steunde de Europese Unie een initiatief om dit in 2020 geregeld te hebben. Het kwam echter niet van de grond. Nog maar 20% is nu vrij toegankelijk via zogenoemde open access, in tijdschriften of op internet. De rest zit dus achter een betaalmuur van uitgevers. Zij zijn eigenaar van de grote titels, en trekken daarbij voordeel van de steeds belangrijker geworden impact factor: een manier om het aanzien van een tijdschrift te meten. Publicatie in tijdschriften met een hoge factor telt bij universiteiten mee bij de beoordeling en beloning van wetenschappers. Robert-Jan Smits, speciaal EU-gezant voor open access en mede-bedenker van het nu afgekondigde initiatief, vind het hoog tijd om die beoordeling anders te doen. „Er moet nu echt eens een keer een eind komen aan de obsessie met die journal impact factor.”

Over en uit?

Onderdeel van het initiatief zijn tien principes. Bijvoorbeeld dat wetenschappers de auteursrechten

van hun werk moeten behouden. Ook komen er vereisten waaraan de alternatieven voor de uitgevers, open platformen, moeten voldoen. Verder zullen ofwel de organisaties ofwel universiteiten de kosten voor hun rekening nemen voor het redigeren en beoordelen van publicaties op open platformen. Daarnaast wordt er een maximum vergoeding afgesproken, om te verhinderen dat uitgevers buitensporige bedragen gaan vragen als zij overschakelen naar open access. De Volkskrant kreeg deze reactie van oud-KNAW-president Hans Clevers, befaamd molecuulair-geneticus die vele publicaties op zijn naam heeft staan: „Als de EU in gezamenlijkheid gaat zeggen: alles moet online, dan is het over en uit voor de betaalde bladen”.

Luchthartig

Een woordvoerder van Elsevier deed opvallend luchthartig over deze actie: „Wij voorzien in een dienst waaraan behoefte is. Anders zouden wetenschappers niet zo graag bij ons publiceren. Als je vindt dat informatie gratis moet zijn: ga naar Wikipedia.” Met zo'n uitspraak hou je er geen rekening mee dat de publieke opinie een rol zou kunnen gaan spelen. Rosanne Hertzberger schreef in de NRC een column naar aanleiding van berichtgeving over louche open access-tijdschriften, ook wel rooftijdschriften genoemd.

Zij wijst erop dat Elsevier tevergeefs met een rechtszaak probeerde tegen te houden dat via WOB-verzoeken openbaar werd, hoeveel Nederlandse universiteitsbibliotheken eigenlijk kwijt zijn aan abonnementen bij het bedrijf. Dat bleek ruim 12 miljoen euro te zijn. Hertzberger noemt dat „de echte roof in de wetenschap die op de voorpagina thuishoort”. [JH]

Ron Mobed: Elsevier blijft aanwezig in Nederland

Er verandert niets aan de Nederlandse aanwezigheid van Elsevier in het informatie- en data-analytics-concern liet directeur Ron Mobed (59) weten naar aanleiding van de aandeelhoudersvergadering eind juni. Met bijna 100% van de stemmen besloten de aandeelhouders om Reed Elsevier volledig de Britse nationaliteit te geven.

Er werken in Amsterdam duizend hoog gekwalificeerde mensen, zei Mobed. Net zoveel als in het Verenigd Koninkrijk. Mobed heeft *vervolg pag.2 >*

IN DIT NUMMER

PGB doet het beter	2	Dit was me het zomertje wel	5
Volle bak in Dordrecht	3	Elsevierboek mission statement	6
Nieuwe rubriek "En toen"	4	Herfst	7
Meer aandacht donateurs	4	Ton Boogers in memoriam	8

COMMENTAAR

Koolmees in de nesten?

Wie zit er nog op te wachten? En wie weet waar het eigenlijk nog om gaat? HET pensioenakkoord dat sinds de economische crisis alleen maar gespreksstof opleverde. Maar praatjes vullen geen pensioengaatjes. De hoop op een akkoord is ook voor Prinsjesdag vervlogen. Minister Koolmees (what's in a name) zit nog steeds in de nesten, vooral door de FNV. Inmiddels wordt de druk op Den Haag groter, zowel van de vakbonden als gepensioneerdorganisaties. We lazen zelfs dat overwogen wordt de staat aan te klagen. Dat de staat zijn eigen wetten soms niet naleeft is geen nieuws. Nu lijkt dit ook op het gebied van onze pensioenen aanleiding te worden om naar de rechter te lopen. De Koepel van Nederlandse Verenigingen van gepensioneerd (KNVG), waarvan VGEO ook lid is, zou dit overwegen samen met andere ouderenorganisaties. Kernpunt is de door de overheid en Nederlandsche Bank al jaren afgedwongen lage risicovrije rente. Los van de vraag of dit een juiste rekennorm is, past de overheid deze ook nog inconsistent toe. Minister Koolmees houdt hieraan vast omdat hij vindt dat een hogere rekenrente nadelig is voor de jongeren. Dit klinkt sympathiek. Maar de overheid is niet consequent in haar toepassing. Want toen de rekenrente de afgelopen jaren steeds verder daalde hadden de toen verantwoordelijke ministers er geen enkele moeite mee het pensioenvermogen te herverdelen ten nadele van de gepensioneerd. Ik ben benieuwd of het tot een zaak komt. Een beetje meer lef mag wel eens getoond worden.

Klem zitten

Vrijwel alle gepensioneerd lopen al jaren een verhoging van hun pensioen mis. Terwijl het spook van korting ook nog rondwaart. Daar komt nog iets bij. De inflatie en kosten van levensonderhoud nemen toe. Volgens het CBS stegen de consumentenprijzen in augustus met 2,3%. Gepensioneerd staan hier weerlozer tegenover dan werknemers. Die mogen op een loonsverhoging rekenen of vechten daar in elk geval voor via de vakbonden. Wij hebben geen stakingsmiddel. Ouderen zitten klem tussen onwillige politici en economische ontwikkelingen waar zij geen greep op hebben. De laatste hoop is gevestigd op onze belangenorganisaties.

Harry Nijhuis

vervolg van pag.1 >

een achtergrond als ingenieur en kwam zeven jaar geleden bij Elsevier. Hij werkte daarvoor in de olie-industrie. De groep IT'ers en data-analisten (inmiddels 120) wint in Amsterdam aan belang. Slimme computersystemen en algoritmes moeten de wetenschap vanuit Amsterdam op een hoger niveau tillen. Het afgelopen jaar boekte Elsevier Nederland op elke euro omzet 37 cent bedrijfswinst. Over kritiek uit de wetenschappelijke wereld op RELX als dure informatieleverancier reageerde Mobed dat sommigen hen zien als „a big and profitable dog“. Daartegen voert hij aan dat

de instituties ook geen zaken willen doen met een bedrijf dat zo maar kan omvallen. „Zij willen liever een partij die initiatief kan nemen en systemen kan bouwen voor de toekomst.“

„Iedereen zegt al tien jaar lang dat Relx en Wolters Kluwer te veel geld verdienen, maar de advocatuur en de wetenschap zijn nog steeds afhankelijk van de publicatie van tijdschriften. Het blijven enorme geldmachines.“

Rob Labadie,
beleggingsadviseur bij
Momentum Capital

Kortingen dreigen bij grote pensioenfondsen

PGB niet in gevarenzone

De vier grootste pensioenfondsen hebben het dit jaar moeilijk. Bij de metaalfondsen PME en PMT, ambtenarenpensioenfonds ABP en Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PfZW) dreigen daardoor kortingen over een jaar of twee, die dit jaar moeten worden aangekondigd. Bij Pensioenfonds PGB, ongeveer nummer tien qua belegd vermogen, speelt dit probleem gelukkig niet.

De dreiging te moeten korten blijkt uit de cijfers die de grote vier onder de bedrijfstakpensioenfondsen over het eerste halfjaar publiceerden. De kortingen kunnen miljoenen werknemers en gepensioneerd treffen. Een aankondiging zou extra schrijnend zijn, omdat de economie op volle toeren draait en de caolonen dit jaar redelijk aantrekken. Er worden twee redenen voor gegeven: de lage rente en nerveuze aandelenmarkten. Nadat vorig jaar de rente langzaam omhoog gekropen was, volgde dit jaar een afvlakking en recent een daling. Die heeft vooral te maken met onzekerheid over de situatie in Italië, waar de nieuwe regering zich nogal luchtig uitlaat over de Europese afspraken

over de hoogte van het begrotingstekort en van de staatsschuld. Dat jaagt beleggers naar veilige havens zoals Duitse staatsobligaties, waardoor het actuele rendement erop ('de rente') daalt. De aandelenmarkten verkeren in toenemende onzekerheid wegens een mogelijke handelsoorlog en door economisch rampzalige ontwikkelingen in landen als Turkije en Argentinië. De twee factoren waar een pensioenfonds het van moet hebben, hoge rente en stijgende aandelenkoersen, zitten dus beide tegen.

PGB doet het beter

De dekkingsgraden van de grote vier hingen deze zomer rond de 101%, met uitzondering van ABP,

HOOFDREDACTIE: Harry Nijhuis **EINDREDACTIE:** Jeroen Hogendorp
VORMGEVING: Jos Wachelder
BIJDRAGEN: Wil Langenbarg, Jeroen Hogendorp.
REDACTIEADRES: Veenweg 21a, 7055 BP Heelweg, Tel.: (0315) 24 14 72
E-MAIL: harwil@planet.nl **WEBSITE:** www.vgeo.nl

VRAGEN OF MEDEDELINGEN? Als er veranderingen optreden, bijvoorbeeld door verhuizing of overlijden, kunt u dit kenbaar maken bij onze penningmeester Ger de Rooij, Grootweg 12, 1647 CN Berkhout. Tel : 0229-553054 E-mail: penningmeester@vgeo.nl M. 06-37349696
Voor zaken betreffende bestuur en organisatie kunt u contact opnemen met Paul Klein, Thierensweg 15, 1411 EW Naarden. Tel: 035-5389607, E-mail: pagklein@planet.nl

LIDMAATSCHAP EN CONTRIBUTIE VGEO-leden betalen jaarlijks € 14,- contributie. Een vrijwillige verhoging van deze bedragen wordt zeer op prijs gesteld. Contributie s.v.p. overmaken op ING-rekening NL27 INGB 0000 100 802. t.n.v. Vereniging van Gepensioneerd Elsevier-Ondernemingen, Doetinchem. Nadere informatie Ger de Rooij Tel : 0229-553054 E-mail: penningmeester@vgeo.nl

DE VOLGENDE NIEUWSBRIEF VERSCHIJNT DECEMBER 2018.
KOPIJ MOET UITERLIJK 24 NOVEMBER BINNEN ZIJN.

ELSEVIER SENIOREN NIEUWSBRIEF
ES NIEUWSBRIEF

dat zat op bijna 104%. Dat Pensioenfonds PGB het beter doet (per eind augustus 109,1%), heeft enerzijds te maken met een beter beleggingsbeleid. Ons fonds kreeg vorig jaar in Praag een prijs voor zijn vernieuwende beleggingsbeleid, en werd om dezelfde reden in juni in Amsterdam gelauwerd als beste grote pensioenfonds van 2018 (zie het nieuws op de website van PGB). De manier waarop wordt belegd is niet altijd hetzelfde, maar afhankelijk van de dekkingsgraad en de rente ('dynamisch beleggen'). Daarbij wordt ook rekening gehouden met het sentiment op de beurs. Er worden maatregelen genomen als het risico van een aanzienlijke daling op de aandelenmarkten te groot wordt.

Moeilijker indekken

Anderzijds is het voor fondsen van de buitencategorie veel moeilijker zich in te dekken tegen rentedalinen. Voor de middelen waarmee je dat doet, financiële derivaten, heb je een tegenpartij nodig met een tegengestelde verwachting. Voor bedragen van vele miljarden zijn die niet altijd te vinden. Nog afgezien van de kosten die banken rekenen als tussenpartij. Verder hebben fondsen als ABP en PzZW de afgelopen jaren ook misgekleund in hun verwachting dat de rente nu toch echt wel eens zou gaan stijgen. PGB mag het dan wel beter doen, ook bij ons is indexatie nog niet in zicht. Daarvoor moet de dekkingsgraad per 31 december meer dan 110% zijn. Daar zijn we op dit moment weliswaar bijna, maar pas bij 123,2% komt de volle twee procent erbij. Zie 'Verhoging van de pensioenen' op pensioenfondspgb.nl. [JH]

Derk Haank commissaris TomTom

TomTom maakte deze zomer bekend Derk Haank te willen benoemen als nieuwe voorzitter van de raad van commissarissen. Haank was eerder directeur van Elsevier Science en werd daarna baas bij Springer Nature. Daar is hij eerder dit jaar gestopt, en lijkt nu het bekende pad van oud-toplieden te volgen met een commissariaatje hier en daar. Haank is sinds 2009 al toezichhouder bij telecombedrijf KPN.

Volle bak in Dordrecht

Het jaarlijkse VGEO-uitstapje leverde dit jaar weer een volle bak op. Ruim 100 deelnemers vulden van boeg tot achtersteven de rondvaartboot die hen 's middags, met broodjeslunch, vanuit Dordrecht tot in de Biesbosch vervoerde. Mede dankzij het prachtige weer een zeer geslaagd onderdeel van deze dag, die begon in restaurant Post met koffie en gebak. Daarna kon gekozen worden tussen een stadswandeling en museumbezoek. Het werd zo een onvergetelijke ervaring voor alle deelnemers in deze bijzondere havenstad.

Protesten tegen hogere pensioenleeftijd in Rusland

De Russische regering moet noodgedwongen besparen op de staatspensioenen. Dat valt slecht bij de meeste Russen, die de straat opgaan en hun onvrede duidelijk lieten blijken bij regionale verkiezingen.

In Nederland wordt veel gemopperd over de pensioenen, maar een blik buiten de grenzen kan dat in perspectief plaatsen. In ons land is veel te doen om de stijgende AOW-leeftijd, maar recent zijn in Rusland de poppen aan het dansen geslagen. Volgens premier Medvedev liep de situatie uit de hand: tegenover acht werkenden staan tien gepensioneerden. Ondanks de olie- en gasinkomsten slinken de reserves en dreigen de staatspensioenen (vergelijkbaar met onze AOW) onbetaalbaar te worden. De regering kwam met een plan om de pensioenleeftijd te verhogen, voor mannen van 60 naar 65 en voor vrouwen van 55 naar 63 jaar. Maar Medvedev wist wel dat het plan niet goed zou vallen. Zijn regering stuurde het voorstel daarom half juni naar het Lagerhuis, precies op de dag dat in Rusland het WK voetbal begon. Die tactiek viel echter in duigen: er brak een storm van kritiek los in de Russische samenleving. Van communisten in het parlement, tot journalisten en gewone burgers op straat, uit opiniepeilingen blijkt dat nog altijd ruim 80% van de Russen tegen een hogere pensioenleeftijd is. Het probleem is namelijk dat de Russische man gemiddeld 67 jaar oud wordt en

hij dus tot zijn dood hooguit twee jaar pensioen heeft. „We werken niet meer voor ons pensioen, maar voor de dood“, wordt cynisch onder de bevolking gezegd. Het plan leidde tot zoveel onvrede onder de Russische bevolking, dat de populariteit van president Vladimir Poetin eronder ging lijden. Uit een peiling vorige maand bleek dat nog maar 45% van de kiezers op hem zou stemmen. Bij de verkiezingen in maart haalde hij ruim 80%.

Teruggekrabbeld

De regering krabbelde iets terug en kwam met aanpassingen, waarbij toeslagen voor gepensioneerden toch vanaf de oude pensioenleeftijd worden uitbetaald. Het hielp niet, demonstraties gingen door en men organiseerde petities tegen de hervorming. Het zette daarnaast kwaad bloed dat Poetin zich lang afzijdig hield. De gelijkgeschakelde media deden voorkomen of hij er buitenstond. Medvedev mocht de kastanjes uit het vuur halen. Die opzet faalde. Tijdens demonstraties kreeg niet alleen Medvedev er van langs, maar ook Poetin. Die haalde eind augustus bakzeil, en 'adviseerde' de pensioenleeftijd voor vrouwen nog slechts te verhogen tot 60 jaar. „Wij hebben een zorgzame houding ten

opzichte van vrouwen in dit land“, zei de Poetin op de Russische TV. Hij legde uit dat zonder verhoging de stabiliteit van Rusland in gevaar kon komen. Het enthousiasme van de staatstelevisie op zijn toespraak was vergeefs: de protesten blijven doorgaan. Op 9 september werd bij regionale verkiezingen weer fel gedemonstreerd en greep de politie naar de wapenstok. In het hele land werden honderden demonstranten gearresteerd. De uitslag van de verkiezingen was voor regeringspartij 'Verenigd Rusland' de slechtste in jaren. De kwestie lijkt te escaleren en de afloop is moeilijk te voorspellen. [JH]

Meer aandacht voor donateurs

Paul Klein, onze nieuwe secretaris maar daarnaast al langer waarnemend voor Gerard Roza als zogenoemde webmaster, heeft onlangs onze website grondig vernieuwd. Bij die gelegenheid is ook meer aandacht besteed aan het donateurschap. Nog niet gepensioneerden kunnen geen lid worden maar wel donateur. Zij hebben vrijwel dezelfde rechten als leden, kunnen alleen niet stemmen op de jaarlijkse ledenvergadering of lid worden van het bestuur. We hebben nu heel weinig donateurs. Met communicatie via onze oud-werkgever naar mensen die richting hun pensioen gaan, hopen we het aantal te verhogen. Maar ook langs deze weg, doen we een oproep aan lezers om eventuele ex-collega's die nog volop in hun werkzame leven staan, op dit alternatieve lidmaatschap te attenderen. Het is handig om daarbij onze introductiepagina te noemen: www.vgeo.nl/introvgeo.php. [JH]

„Het sluiten van een akkoord op dit pensioendossier is zelfmoord voor een vakbeweging. Er rest ons weinig anders dan met vereende vakbondskracht een bres in die muur te slaan.“

Sjarrel Massop,
lid van het comité Red het Pensioenstelsel FNV.

< Nieuwe rubriek >

„En Toen“

De redactie is van plan een nieuwe rubriek te beginnen, „En Toen“. Achter deze titel kun je een vraagteken denken, maar het is ook de herhaalde uitspraak van een kind dat enthousiast een verhaal vertelt. We doen een beroep op onze leden hun levenservaringen aan te dragen. Wat is het idee?

Wij denken dat veel van onze lezers ooit in hun leven iets hebben meegemaakt dat ze nooit zullen vergeten. Dat een beslissend keerpunt in hun leven betekende of altijd een mooie herinnering zal blijven. Soms hou je zulke zaken privé, maar het kan heel goed zijn dat je er graag over vertelt, op verjaardagen of meer publiekelijk op huwelijken of begrafeningen. Daar zijn we naar op zoek, mensen die in ons blad zo'n verhaal zouden willen doen, omdat ze denken dat de andere lezers daar iets aan zouden kunnen hebben. Al was het maar een goed en inspirerend gevoel. Het hoeft niet per se met het vroegere werk bij een van de Elsevier-bedrijven te maken te hebben. Dat zou alleen maar een bonus zijn. Wie hiervoor in is, kan zich melden bij de redactie (Harry Nijhuis, 0315-241472 en harwil@planet.nl, of Jeroen Hogendorp, 020-6905139 en jhogendo@upcmail.nl). Wij zullen dan na een persoonlijk gesprek het verhaal op schrift stellen. Na beoordeling door de verteller zelf wordt het gepubliceerd. Indien nodig zullen we ook mensen actief benaderen, zoals voor de rubriek „Wat vindt u daar nou van?“. We hopen op een stortvloed aan reacties! [JH]

Rabobank: Meer sparen voor de oude dag?

De Rabobank zou graag zien dat er meer gespaard wordt voor de oude dag. Maar de bank constateert spijtig dat gemiddeld genomen hun goede pensioenvooruitzichten Nederlanders niet stimuleren te sparen voor de oude dag.

Uit onderzoek van de bank blijkt dat zij hun gezamenlijke inkomsten, uit AOW en bedrijfspensioenen, nauwelijks zien terugvallen vergeleken met wat ze daarvoor verdienden. In een door de Rabobank opgestelde Europese rangorde staat Nederland aan kop met zo'n 95% pensioeninkomen ten opzichte van het voordien genoten arbeidsinkomen. Gevolgd door Portugal met 91%. Onderaan staat Noorwegen met iets meer dan 30%. Hierbij wordt wel uitgegaan van gemiddelden want de variatie is groot. Ongeveer een derde van de huishoudens kampt namelijk met een pensioentekort, onder wie veel zzp'ers. Volgens de Rabo-onderzoekers heeft ongeveer een kwart van de huishoudens na pensionering zelfs netto meer te besteden dan voordien.

Goed nieuws voor de dekkingsgraden: we worden iets minder oud

De levensverwachting van Nederlanders blijkt minder snel te stijgen dan verwacht. Dat pakt goed uit voor de pensioenfondsen. De dekkingsgraden zullen met de laatste cijfers van het Actuariel Genootschap (AG) omhooggaan.

Hoeveel pensioenfondsen in de toekomst zullen moeten uitkeren baseren zij bij hun berekeningen op tweejaarlijkse prognoses van het AG. Tot nu toe werden die steeds naar boven bijgesteld, want we werden almaar ouder. De oplopende levensverwachting zorgde voor flinke dalingen van de dekkingsgraden. Maar uit de cijfers die net voor sluitingstijd van deze Nieuwsbrief bekend werden gemaakt, blijkt de levensverwachting voor het eerst

omlaag te gaan. Daardoor zullen de dekkingsgraden gemiddeld met ongeveer een procentpunt stijgen, afhankelijk van het profiel van de deelnemers: zijn er veel jongeren of meer vrouwen dan mannen dan verbetert de dekkingsgraad sterker. Voor sommige pensioenfondsen kunnen de cijfers net het verschil maken tussen wel of niet korten op de pensioenrechten. In het bijzonder geldt dat voor ambtenarenfonds ABP. Experts verwachten dat pensioenfondsen de ramingen zo snel mogelijk zullen meenemen in hun maandelijkse berekeningen, want dat werkt door in de beleidsdekkingsgraad die middelt over twaalf maanden. De nieuwe cijfers zijn van nog groter belang voor de premies. Met een lagere levensverwachting wordt pensioen namelijk minder duur. [JH]

Wat vindt u daar nou van?

Dit was me het zomertje wel.

Met een variant op een bekend liedje: „t Is weer voorbij die mooie zomer“. De VGEO-leden die wij ernaar vroegen klonken over het algemeen van gematigd tot zelfs verrassend zéér positief. En dat je meer moet drinken en soms kalm aan moet doen dat weten ze wel, ook zonder overheidsadvies. Ze zijn in elk geval voorbereid op een vervolg.

J.M. Boom, Aerdenhout

„Deze zomer vond ik heerlijk. Vertoeven in de tuin of op het water. Ik zeil nog ook al ben ik 90+, en dat was heerlijk. Daarnaast speel ik golf maar daar was het toch een beetje te warm voor. In huis kon ik het goed koel houden; een ventilator heb ik niet maar die was ook niet nodig. Het is altijd verstandig om de adviezen van de overheid ter harte te nemen. Veel drinken dus. Het klimaat wijst uit dat het warmer gaat worden; een beetje meer warmte kan geen kwaad ook al gaan sommige dingen gezien mijn leeftijd dan wat moeilijker.“

Mw. J. Elfring-Tamboer, Beek (Gld.)

„Je kunt niet veel ondernemen met die hitte, maar ik vond het heerlijk. We waren met de hittegolf op vakantie in Duitsland in een wijngedebied waar het nóg heter was. Toch hebben we fijn (elektrisch) kunnen fietsen op fietspaden onder bomen en langs de wijnvelden. Alleen moesten de batterijen vaak opgeladen worden vanwege al het klimmen. Bij ons thuis was het heerlijk koel; een oud dubbel-

steens huis waar we nog een muur omheen hebben gebouwd. Dat ik veel moet drinken weet ik natuurlijk wel. Ik ben echt niet bang voor nog zo'n zomer; we weten inmiddels van wanten. Als het niet anders kan moet er airco komen.“

Mw. M. Gijzen-Hillman, Zwanenburg

„Ik hou wel van warmte en ik vond de afgelopen zomer best prettig. Ik zeg wel eens dat ik in het verkeerde land ben geboren. Dus ik had er niet veel last van en heb veel gedronken. Omdat ik transpireer verlies ik natuurlijk veel zouten. Dan moet je weer haring en zoute pinda's eten, maar dat is om andere redenen weer niet goed. Een ventilator had ik gelukkig al voor het ergste geval. Omdat ik het niet onaangenaam vond ben ik niet bang voor herhaling. Maar dat is weer niet goed voor de aarde en de boeren, want die mogen dan natuurlijk weer niet sproeien.“

G.A.M. Rasing, Doetinchem

„Ik vond deze zomer niet prettig want het was wel héél warm. Op het huis staat aan de achterkant de zon te broeien. Niettemin was het in huis goed te doen, het was er in ieder geval veel koeler dan buiten. Gelukkig had ik vorig jaar een ventilator aangeschaft. Die heeft overuren gedraaid. Wat de overheid adviseert lees je natuurlijk in de krant. Maar die adviezen ken je zelf ook wel: veel drinken en niet te veel doen. We weten dat het klimaat verandert en als je ouder wordt betekent deze hitte extra veel voor je lichaam; ik zit niet op herhaling te wachten.“

De interviews zijn 6 september gehouden door Wil Langenbarg

Hoofd Reed Business Information naar Sanoma

De man die namens Relx bij Reed Business Information Nederland (RBI NL) het licht uitdeed, Rob Kolkman, stapt over naar Sanoma Nederland, met titels als Margriet, Libelle en Linda.

Kolkman moest indertijd onderhandelen over de verkoop van opinieblad Elsevier, een vreemde eend in de bijt van RBI NL. Uiteindelijk werd het blad overgedaan aan New Skool Media. Daar heet het nu Elsevier Weekblad, vooruitlopend op een titel zonder de naam Elsevier. Eerder waren al diverse titels de deur uit gedaan. De overblijvers, met name op agrarisch gebied, worden vanuit

het VK aangestuurd. Hoelang die nog bij Relx horen ... Tot eind van het jaar is Kolkman nog directeur van RBI wereldwijd, met publicaties over chemie, landbouw, fiscaliteit en human resources. Daarna krijgt hij dus een heel ander soort titels onder zijn hoede. [JH]

Pensioenstrijd bij Akzo uitvloeisel van moderne bedrijfscultuur

Sinds februari laaien tussen de top van Akzo-Nobel aan de ene kant en het pensioenfonds van Akzo en de vakbonden aan de andere de gemoeieren steeds verder op. Dit gevecht is kenmerkend voor deze tijd, waar het management van grote bedrijven zich vrijwel alleen lijkt te bekommeren om de aandeelhouders.

De strijd weerspiegelt twee visies op de maatschappij. Het Rijnlandse model, waar de belangen van een bedrijf en zijn aandeelhouders worden afgewogen tegen die van de werknemers, klanten en de samenleving. En het Angelsaksische model, waarin de krachten van de vrije markt hun gang kunnen gaan. Het Akzo Pensioenfonds (APF) deed een appèl op het management om de pensioenbuffers te versterken, toen de chemietak zou worden afgesplitst en verkocht. Daardoor gaan rond 2.500 werknemers over naar een Amerikaanse eigenaar. Het pensioenfonds vreesde een scheve verhouding tussen premiebetalers en pensioengerechtigden. De gepensioneerden van de chemietak blijven bij APF maar de werknemers verlaten straks het fonds. Dat gebeurde eerder in 2007, bij de verkoop van Organon. En APF is al vergrijsd, met ruim drie gepensioneerden voor elke werknemer.

FNV speelt het hard

Nu AkzoNobel 7,5 miljard euro ontvangt uit de verkoop van de chemietak, vinden bonden en APF een bijstorting of desnoods een lening

van 400 miljoen euro op zijn plaats. Vakbond FNV speelt de zaak hard. Bestuurder Erik de Vries vindt het bedrag een schijntje ten opzichte van de miljardenopbrengst. „Als de mensen die dit bedrijf groot hebben gemaakt een pensioengat zien aankomen, heb je als bedrijf de morele plicht om daar iets aan te doen.“ Het management ziet dat uiteraard anders. De steun van aandeelhouders is veel belangrijker, zeker nu het bedrijfsresultaat niet geweldig is. Om die steun te krijgen, heeft Akzo vorig jaar al beloofd de miljarden van chemie uit te keren aan zijn beleggers. „Het is al toegezegd“, zegt een woordvoerder. Bijstorting is niet nodig, omdat APF er niet veel slechter voor staat dan andere pensioenfondsen. Het is zelfs tegenstrijdig met de pensioenvorm sinds 2005 (een 'premiecontract'), waarin alle risico's bij de pensioenspaarders en gepensioneerden liggen. De werkgever hoeft nooit bij te storten. Beide partijen stellen zich onwrikbaar op. Tegelijk is er ook onenigheid over de nieuwe cao voor AkzoNobel. Het bedrijf deed een mooi aanbod, maar zolang AkzoNobel niet over de brug komt, willen de

ALS U DIT MAAR WEET

Pensioenbelegger PGGM steekt een half miljard euro pensioengeld in het Amerikaanse drinkwaterconcern Suez Water Resources. Het bedrijf voorziet 21 miljoen mensen van drinkwater.

Het vermogen van 65-plussers is helemaal niet zo groot als beleidsmakers denken. Dat blijkt uit een studie van het Planbureau voor de Leefomgeving. Als het Rijk maatregel op maatregel blijft stapelen, raakt een deel van de senioren binnen korte tijd in financiële problemen, zeggen de onderzoekers.

Onderzoek door het televisieprogramma Eén Vandaag wijst uit dat twee derde van 65-jarigen en ouderen vindt dat een „laatstewilmiddel“ beschikbaar moet komen. Een enquête door NRC toont vrijwel hetzelfde aan.

bonden daar niet op ingaan.

Discussie directie

In juli leverde dit nog een bijzondere publieke discussie op, tussen de huidige en de vroegere directie. Topmannen Loudon en Van Lede uit de jaren '80 en '90 sprongen in de bres voor het pensioenfonds, de gepensioneerden en dus zelfs de vakbonden. Zij doen een beroep op de redelijkheid en wijzen op de gang van zaken bij de verkoop van Organon. Eenzelfde soort compensatie voor het APF zat er toen niet in, wegens de zwakke financiële situatie. Beide oud-bestuurders adviseerden destijds er nog eens naar te kijken als er weer ruimte was. En die is er nu. Huidig topman Thierry

Vanlancker is het daar hartgrondig mee oneens, betreurt de actie van de oud-topmannen, en sneert dat zij al 25 en 15 jaar weg zijn bij Akzo. Hij is een typische representant van het Angelsaksische model, het moderne kapitalisme.

SPEO

Deze strijd doet sterk denken aan de geschiedenis van SPEO, ons vroegere pensioenfonds. Om op te gaan in Pensioenfonds PGB was ook een bijstorting nodig door de werkgever. Het vergde heel wat inzet van het bestuur van SPEO en de ondernemingsraad om een redelijk bedrag los te krijgen van de Elsevier-top - de vakbonden speelden bij ons geen rol. [JH]

Elsevierboek moet „mission-statement“ worden.

Het historische boek over uitgeverij Elsevier dreigt zelf geschiedenis te worden. Achter de schermen, met name in het nu heersende Engelse hoofdkwartier, wordt pijnlijk diep over die ingreep gezwegen. Mocht het wonder van een nieuw boek plaatsvinden, door herschrijving vermoedelijk op zijn vroegst na jaren, dan werd de ontstaansgeschiedenis van Elsevier Nederland een ondergeschoven kindje. Hogerhand wil van de Elseviërgeschiedenis blijkbaar een mission-statement (hogere doelstelling) construeren onder de vlag van Relx. Persoonlijke details en ontstaansgeschiedenissen uit het Elseviërvanverleden, door auteur Sjors de Heuvel in detail en kleurrijk beschreven, passen niet in zo'n formeel bedrijfsdocument. Van geschiedvervalsing waag ik nog niet te spreken. Hooguit het naar de hand zetten van een unieke bedrijfsgeschiedenis. Mocht dit uitgekleden geschiedenisboek er toch nog komen dan weten we alvast dat ons iets onherkenbaars te wachten staat. [HN]

Herfst

In het Vondelpark stonden, en staan waarschijnlijk nog, veel notenbomen. In de oorlog was dat van levensbelang, later werd het meer een liefhebberij om noten te rapen en niemand te vertellen waar je ze vandaan had. Grote delen van het park liggen tamelijk laag en wij plukten er manden vol inktzwammen, eekhoorn-tjesbrood en heel zelden cantharellen. Allemaal lekker. Mijn moeder had een streng protocol: als je paddenstoelen raapt niet aan je gezicht komen, want je weet nooit of er een giftige bijzit. Zij keurde ze aandachtig en liet ze ook aan mijn vader zien. Naar mijn gevoel leerde je in die tijd veel meer over het leven zoals het zich aan ons vertoont.

Ik droomde wel eens van een winterslaap, me volvreten en dan in een hol kruipen dat werd toegedekt door een deken van sneeuw. Mijn warme adem boorde er luchtkanaaltjes in. Ik voelde me vaak een holbewoner, ken geen engtevrees, integendeel. Ik trek de dekens over mij heen en adem door een gat dat open blijft door de omgevouwen punt van de deken. In het ziekenhuis vonden ze dat raar.

Een ijsvogelpaar nestelt in de kleiige wal aan de overkant van de sloot. De specht hakt een rotte plek in een wilg open en een halsbandparkiet brengt er al in maart zijn jongen groot. De bergeend nestelt in een konijnenhol.

Leven in een hol met 's nachts een vuur ervoor. Insecten eten die in de rook of de vlammen hun vleugels verloren. De film *Strijd om het Vuur* (1981) over drie Neanderthalers heb ik drie keer gezien. Een beer die mijn kind dreigde op te eten op de rug springen en met een mes de keel doorsnijden. De beer die in een ander hol zijn cups zou werpen en nu een geweldige hoeveelheid vlees opleverde. Zit er in ieder van ons nog een oerwezen?

Wij denken de natuur naar onze hand te kunnen zetten. We leven met verzonnen zaken zoals de wintertijd, die 28 oktober ingaat. Van de ene dag op de andere is het dan een uur eerder donker (7.31 in plaats van 8.29). De ANWB rapporteert braaf de toename van aanrijdingen in de schemer. Door de bewolking is het vaak veel vroeger gevaarlijk op de weg. Een oude man steekt de provinciale weg over, mijn kleindochter remt zo hard ze kan, haar whiplash draagt ze haar hele leven met zich mee.

Als ik mijn kano uit het water haal zie ik hele rattenfamilies langskomen. Toen de mais werd geogst verdween hun belangrijkste voedingsbron. Ik moet de staldeur dichthouden.

Dat het zonlicht minder sterk is zie ik bij het vogelen, de kleuren zijn valer en de soorten lastiger te herkennen. Dat irriteert me omdat ik betrouwbare tellingcijfers wil doorgeven. Mijn broer heeft zich zijn halve leven ingezet voor bescherming van de gierzwaluw. Als ergens een dak werd gerenoveerd ging hij vragen of ze speciale dakpannen met een schulp wilden plaatsen, zodat de gierzwaluwen nestgelegenheid hadden. In dezelfde tijd was er veel te doen over de reigers die in aantal betoogeld moesten worden. Dan maar de nesten weghalen. Wat er met de vogels gebeurde houdt ons een spiegel voor van de politiek. De ene maatregel is nog niet gebakken of het beslag voor de andere wordt al klaargemaakt. Mijn familie, vader, grootvader hebben nuttige dingen gedaan. De Mid-denstandsbank opgericht, een muziekkapel in het Vondelpark geplaatst, het Emma kinderziekenhuis groot gemaakt. Dat kon toen allemaal nog gewoon gedaan worden. Wat komt er in mijn biografie te staan?

Reacties: pmj.fiedeldijdop@quicknet.nl

Een pluim voor onze gezondheidszorg

Een pluim voor de kwaliteit van onze gezondheidszorg. Dit valt te concluderen na een uitgebreid onderzoek onder 1300 senioren. Over de gemeentelijke keukentafelgesprekken zijn meningen sterk verdeeld.

Het onderzoek werd uitgevoerd door de ouderenorganisatie KBO-PCOB. De deelnemers waren gemiddeld 74 jaar oud. Rond 80 procent van hen ondervond in het afgelopen jaar gezondheidsproblemen. Bijna iedereen is tevreden over de aandacht die de huisarts aan de senioren geeft. Het consult wordt niet afgeraffeld. De huisarts begrijpt de problemen en de senior begrijpt de uitleg van de huisarts. Zeer tevreden is men ook over de bereikbaarheid van de huisartsenpraktijk.

Twee derde van de ziekenhuisbezoekers vinden dat de wachtlijsten van de specialisten meevallen. In ongeveer 50% van de ziekenhuizen was het mogelijk om meerdere onderzoeken op één dag in te plannen. De hoogte van de parkeerkosten bij het ziekenhuis levert echter geen pluim op. Veel deelnemers vinden die te hoog. Negen van de tien deelnemers zijn heel tevreden over de fysiotherapeut. 83% van de deelnemers maakt gebruik van de apotheker. Wat tegenvalt is dat maar in een beperkt aantal gevallen de apotheker de medicijncheck uitvoert. Die is voor mensen met veel medicijngebruik belangrijk bij het voorkomen van toekomstige gezondheidsklachten.

Keukentafelgesprek

Volgens de Wet Maatschappelijke Ondersteuning wordt in het zogenoemde keukentafelgesprek

geïventariseerd wat iemand zelf kan doen en welke ondersteuning iemand nodig heeft. De meningen over de kwaliteit van deze gesprekken zijn sterk verdeeld. Van 'zinvol' naar 'waardeloos'. Voor gemeenten is hier nog de nodige winst te behalen. U kunt daar ook een steentje aan bijdragen, door u goed voor te bereiden en te zorgen voor ondersteuning. Neem een familielid met kennis van zaken in de arm of een ouderenadviseur.

Honderdduizenden senioren missen mogelijk huur- of zorgtoeslag

Veel ouderen laten jaarlijks duizenden euro's aan toeslagen liggen. Dat zeggen seniorenorganisaties zoals KBO-PCOB, KNVG en NVOG na eigen onderzoek. Zij hebben met cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek uitgezocht hoeveel seniorenhuishoudens voldoen aan de voorwaarden voor huur- en zorgtoeslagen, en hoeveel er desondanks geen gebruik van maken. Het blijkt dat een op de zes 55-plus-huishoudens mogelijk huurtoeslag mist, en een op de tien zorgtoeslag.

Vooraf kwetsbare groepen zoals oudere migranten of mensen die recent hun partner verloren die altijd de financiën regelde, blijken de toeslagen niet aan te vragen. Ook mensen met jaarlijks wisselende inkomens lopen vaak toeslagen mis. De seniorenorganisaties willen dan ook dat de overheid burgers actiever gaat wijzen op het bestaan ervan.

Helft bevolking maakt eigen risico zorgverzekering vol

Bijna de helft van onze bevolking heeft meer kosten dan het eigen risico. Dit blijkt uit cijfers van de gezamenlijke zorgverzekeraars. Van de volwassenen maakt 45% het verplichte eigenrisico van 385 euro vol. Uit de cijfers blijkt dat 19% van de verzekerden binnen het verplicht eigen risico in 2015 geen kosten had, 20% maximaal 100 euro, en 8% van 100 tot 200 euro.

Vorig jaar ging de discussie over het schrappen van het eigen risico.

Dat zou dan vervangen moeten worden door een verhoging van de zorgpremie met het gemiddelde bedrag.

De helft van de bevolking zou er dan op vooruit zijn gegaan omdat zij meer betaalden dan het gemiddelde eigen risico. De andere helft zou er op achteruit gaan, omdat zij minder dan het gemiddelde betaalden. Dat schrappen van het eigen risico zag de regering niet zitten, het eigen risico van 385 euro per jaar is ongewijzigd gelaten.

Sleutelroman geschreven door Elsevieriaan

Wie voor uitgeverij Elsevier werkte, schreef vaak veel en deed de nodige kennis op. Maar over die ervaringen later een sleutelroman schrijven is een ander verhaal. Pensionado Paul Snijders (71) waagde zich eraan en schreef wat hij noemt een „bildungsroman” gebaseerd op zijn werkzame periode van 1984 tot 2002 met flashbacks tot ca. 1950. Hoewel de naam Elsevier nergens wordt genoemd zullen volgens Snijders situaties en personages in de verhaallijn herkenbaar lijken voor veel oud-Elsevier werknemers, zeker die bij Science in Amsterdam hebben gewerkt. De roman berust weliswaar op fictie, maar de auteur vulde die aan met verhalend proza vanuit zijn persoonlijke ervaring tijdens de transitie van print naar digitaal. Zijn boek 'De Spindraad' beschrijft hoe dit proces invloed had op zowel het zakelijke als privéleven van een medewerker die gaandeweg ontdekt welke praktijken spelen op managementniveau. Zie www.paulussnijders.nl voor meer achtergrondinformatie en hoe de roman is te bestellen als e-book of PDF. De kosten bedragen 10 euro. ISBN 978-90-828619-0-7.

WELKOM

Als nieuwe leden heten wij welkom:

R.A. Lupton, Broek in Waterland
G. Hebels, Gouda
Mevr. M. Twaig, Amsterdam

VGEO-oprichter Ton Boogers overleden

Wij ontvingen het droevige bericht dat Ton Boogers, erelid en medeoprichter van onze belangenvereniging VGEO, donderdag 13 september in Nieuwegein is overleden. Ton bereikte de leeftijd van 94 jaar. Hij bleef zeer betrokken bij het wel en wee van zijn geesteskind VGEO en woonde tot op hoge leeftijd de jaarvergaderingen bij. Als VGEO-voorzitter en aanvankelijk ook hoofdredacteur van de ES Nieuwsbrief droeg Ton in grote mate bij aan de verwezenlijking en het voortbestaan van de VGEO. Het bestuur koesterde de stille hoop dat hij het 25-jarig bestaan van zijn vereniging volgend jaar zou mogen meebeleven. Helaas kan dit niet zo zijn. In de ES Nieuwsbrief van december komen we uitgebreid terug op zijn verdiensten. Gedeelten daarvan zijn al op onze website geplaatst.

Het Bestuur Vereniging van
Gepensioneerden Elsevier-Ondernemingen

IN MEMORIAM